

1. Analiz rezultativ serednostatystychnoi grupy хлопців 10-13 років засвідчив високу варіативність показників. Це вказує на неоднорідність вікової групи за фізичними, морфологічними, функціональними, психологічними можливостями.
2. У порівнянні з загальною групою хлопців 10-13 років стан рухової функції дітей 10-12 років невірогідно ($P > 0,05$) змінюється за більшістю показників, а 13-річні хлопці вірогідно ($P < 0,05\%$) відрізняються за більшістю параметрів.
3. При переході з однієї вікової групи в іншу, хлопці 10-13 років зберігають свій рейтинг або підвищують його.
4. Отримані результати дослідження свідчать, що високий або вище середнього рівні прояву рухової функції узгоджуються з таким ж рівнями функціональних, психологічних, морфологічних можливостей. Це сповна дає змогу дитині проявити свої здібності, досягти високого спортивного результату.

MARK OF THE MOTIVE ABLE LEVEL BOYS OF 10-13 YEARS TATYANA SOLOVYOVA

Kirovograd State Teachers' University

In this article the state of the basic organism systems and moving functions have been analysed. Mark scales for finding out the motive able boys of 10-13 years old have been worked out. Rating mark of the level of the display of the motive function has been made up.

POZIOM POCZUCIA WJASNEJ WARTOSCI NA LEKCJI WYCHOWANIA FIZYCZNEGO U UCZNIYW W WIEKU 12-13 LAT

ANDRZEJ DUDKOWSKI, ANDRZEJ ROKITA, TADEUSZ RZEPA

Akademia Wychowania Fizycznego, Wroclaw, Polska

I. WSTKP

Wszyscy ludzie przychodząc na świat mają zadatki na posiadanie takiego samego poczucia własnej wartości. Jednak w trakcie dorastania, pod wpływem rozmaitych czynników, tj. rodzina, szkoła, rówieśnicy, staje się ono adekwatne bądź nieadekwatne. Dziecko zaczyna oceniać prawidłowo swoje możliwości i zdolności bądź też ocenia je w sposób błędny zawyżając je lub zaniżając. Definiując poczucie własnej wartości można powiedzieć, że „jest indywidualna ocena, werdyktem fałszywym lub prawdziwym, który decyduje o tym, co odczuwasz i myślisz na temat swojego prawa do istnienia na świecie i do wyrażania, bez obaw, własnej osobowości” (R. W. Sparks 1995 s.13/).

„Mówiąc o poczuciu własnej wartości, mamy na myśli ogólną samoocenę dziecka. Innymi słowami co myślisz o sobie jako o człowieku. Jego ogólna samoocena zależy od tego, jak postrzega siebie w poszczególnych dziedzinach i jaka jest jego hierarchia tych dziedzin” (Forehand, Long 1998 s.206/).

„Rozwijanie poczucia własnej wartości powinno polegać między innymi na uczeniu się sposobów dokładniejszej oceny własnych możliwości. Prowadzi to zwykle do bardziej pozytywnego odczuwania samego siebie” (R. W. Sparks 1995 s.13/).

Ponieważ głównym składnikiem poczucia własnej wartości jest samoocena, dlatego też dla potrzeb pracy przyjąłem, że jest ona jego wskaźnikiem.

„Samoocena to zespół sądów i opinii, które jednostka odnosi do swojej osoby. Opinie te i sądy mogą dotyczyć aktualnych właściwości fizycznych lub psychicznych jednostki, jak również możliwości potencjalnych. Może być rozpatrywana globalnie lub cząstkowo” (L. Niebrzydowski 1976 s.264). Miara poziomu samooceny globalnej jest poziom oceny tej cechy, którą jednostka uważa za dominującą wśród innych cech i z którą się identyfikuje (Niebrzydowski 1989). W przypadku dominacji cząstkowej cechy (o wysokim poziomie) związanej ze sportem fizycznym (zaangażowaniem na lekcji wf, dbałość o technikę fizyczną, samodoskonalenie umiejętności ruchowych itd.) możliwy jest wzrost globalnego poczucia własnej wartości.

Poczucie własnej wartości jest niejako warunkiem dobrego przystosowania do dorosłego życia, a ludzie charakteryzujący się wysokim, a zarazem adekwatnym poczuciem własnej wartości mają większe predyspozycje do osiągnięcia sukcesu życiowego. Osoby o wysokim poczuciu własnej wartości charakteryzuje samoakceptacja, wiara we własne siły, traktowanie siebie jako osoby wartościowej, zrównowazenie emocjonalne i odpowiedzialność za swoje działanie (za samooceną wg Sanockiego 1973 i Jesilda 1968).

W pracy staram się ukazać, że podczas lekcji wychowania fizycznego można nie tylko oddziaływać na biologiczną stronę dziecka, doskonalić jego zdolności motoryczne i umiejętności ruchowe, lecz poprzez odpowiedni dobór środków, odpowiednią organizację lekcji i zachowanie nauczyciela można rozwijać i wzmacniać u ucznia poczucie własnej wartości.

II. PYTANIA

1. Jakim rodzajem poczucia własnej wartości charakteryzują się uczniowie, w wieku 12-13 lat, podczas lekcji wychowania fizycznego i jaki jest jego poziom?

2. Chłopcy czy dziewczynki posiadają wyższy poziom poczucia własnej wartości na lekcji wychowania fizycznego?

I. HIPOTEZA

1. Uczniowie posiadają adekwatne poczucie własnej wartości na lekcji wychowania fizycznego.
2. Chłopcy posiadają wyższe poczucie własnej wartości na lekcji wychowania fizycznego niż dziewczynki.

I. MATERIAŁ BADAWCZY

Materiał badawczy stanowili uczniowie – 60 osób, chłopcy i dziewczynki - w wieku 12-13 lat. Byli to uczniowie VI klasy Szkoły Podstawowej Nr 1 we Wrocławiu.

Badania przeprowadziłem osobiście w dniach 20.01.2000 r. podczas lekcji wychowania fizycznego.

II. METODA BADAWCZA

Do określenia rodzaju i poziomu poczucia własnej wartości ucznia na lekcji wychowania fizycznego posłużyłem się kwestionariuszem własnego autorstwa.

Kwestionariusz składa się z 23 cech i zachowań pozytywnych występujących podczas lekcji wychowania fizycznego. Nasilenie danej cechy ujęte zostało w skali czterostopniowej: wysoki, średni, mały, wcale. Odpowiedzi były punktowane, a ich suma decydowała o rodzaju poczucia własnej wartości ucznia.

Jeśli suma punktów przekroczyła 50, znaczyło to, że osoba badana posiadała zawyżone poczucie własnej wartości. Jeśli suma punktów wynosiła poniżej 20, znaczyło to, że badany posiadał заниżone poczucie własnej wartości.

Jeśli natomiast suma uzyskanych punktów wahała się w granicach od 20 do 50, to znaczyło, że poczucie własnej wartości badanego było adekwatne.

Najkorzystniej byłoby, gdyby uzyskana liczba punktów jak najbardziej zbliżona była do 50. Świadczyłoby to, że badany posiada poczucie własnej wartości adekwatne ale zarazem wysokie.

III. ANALIZA WYNIKÓW

Dokonując analizy zebranych wyników stwierdzono, że 15% uczniów posiada zawyżone poczucie własnej wartości na lekcji wf, 12% uczniów posiada заниżone poczucie, a 73% dzieci posiada adekwatne poczucie własnej wartości.

Średnio badani osiągnęli 38 punktów co świadczy o adekwatnym poczuciu, ale zarazem o poziomie średnim.

Chłopcy średnio osiągnęli 40 punktów, natomiast dziewczynki 36 punktów.

IV. WNIOSKI

1. W badanej grupie uczniowie uzyskali średnią liczbę punktów 38, świadczy to o ich adekwatnym poczuciu własnej wartości, lecz jego wartość znajduje się na poziomie średnim.
2. Chłopcy w badanej grupie posiadali wyższe poczucie własnej wartości (40 punktów) niż dziewczynki (36 punktów).

I. PODSUMOWANIE

Pomimo, iż w badaniu uczniowie wykazali adekwatne poczucie własnej wartości to jednak jego poziom nie jest wysoki. Korzystniejsze byłoby aby ich poczucie było znacznie wyższe, zbliżało się do granicy 50 punktów.

Chłopcy prawdopodobnie posiadają wyższe poczucie własnej wartości na lekcji wychowania fizycznego niż dziewczynki, gdyż związane jest to z ich wyższą sprawnością fizyczną.

Prowadząc ćwiczenia, zabawy i gry wzmacniające poczucie własnej wartości ucznia można spowodować jego rozwój i przyspieszalnie podwyższyć globalne poczucie.

LITERATURA

1. Dudkowski A. (1999) *Wykorzystanie ćwiczeń, zabaw i gier z piłką do wzmacniania poczucia własnej wartości*, [w:] „Aktywność ruchowa z piłką w doskonaleniu wybranych właściwości osobowościowych ucznia” pod redakcją dr Tadeusza Rzępy, AWF Wrocław
2. Lindenfield G., (1995) „Poczucie własnej wartości”. Rawa Łódź
3. Niebrzydowski L., (1976) „O poznawaniu i ocenie samego siebie”. NK Warszawa
4. Niebrzydowski L., (1989) „Psychologia wychowawcza”. PWN Warszawa.
5. Sparks W. R., (1995) *Istota poczucia własnej wartości*. Rawa, Łódź.

SUMMARY

The goal of the paper is the surveying of pupil's self estimation on PE (physical education) lesson. The surveying concerns partial self estimation which forms (creates) general self estimation of child. In my work I try to answer the question: What kind of self estimation have children on PE lesson.

The research instrument was a self estimation inquiry on PE lesson.

The research include children in age 12-13.